

pateretur, vivere semper vellet tamen, ut semper peccare posset. Ad magnam igitur judicantis iustitiam pertinet, ut numquam careant supplicio, qui numquam volunt carere peccato. Rationabiliter tamen dicitur, quod poena, *cujus est aliquis debitor post culpam remissam, in inferno punietur temporaliter. Nec propter hoc sequitur, quod inferno sit redemptio, quia poena, quae solvitur, non redimitur. Nec est inconveniens, quod quantum ad aliquid accidentale poena inferni minuatur usque ad diem judicii, sicut etiam augetur, ex consortio scilicet damnatorum.*

in 4.d.22.

q. 1. 2. x.

§. V.

SATISFACTIO REI PRO
DELICTO

IN HOC SACRO TRIBUNALI.

QUAMVIS secundum Concilium Tridentinum Sacrum Pœnitentiæ Tribunal non sit *forum iræ vel poenarum, sed gratiæ, antiquissima tamen Ecclesiæ usureceptum est, ut cum pœnitentes solvantur à pœnâ aliqua eis irrogetur, cujus pœnæ solutio satisfactio vocari consuevit: quæ considerari potest dupliciter. Uno modo, secundum quod à Sacerdote imponitur. Alio modo, secundum quod à pœnitente impletur: quomodo hic solum de ea agemus, quia prior ejus consideratio non ad Reum spectat (de quo in præsentis nobis sermo) sed ad judicem.*

Sess. 14.

cap. 8.

Cathecif.

Rom. p.

2. §. 64.

2. De illa itaque sic loquendo, dicendum est primò, quod deleat ex opere operato pœnas temporales peccatis remissis adhuc debitas, utpote pars Sacramenti, *ad plenam, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requisita.* Porro non concurrit ad remissionem eorum quoad culpam: ergò saltem quoad pœnam. Idque ex Dei institutione, adeoque ex opere

Concil.

Trid. sess.

15. cap. 3.

operato. Tollit autem pœnas omnes peccatis confessis debitas, si juxta Dei decretum proportionata sit, & debito modo peragatur. Non item, si tantum proportionata à Confessario judicetur: cum ejus æstimatio nihil suppleat in iis, quibus remissionem Deus annexuit. Proinde majorem, vel minorem partem istius pœnæ delet, prout magis, aut minus peccatorum gravitati proportionata est, & majori, aut minori devotione peragitur. Sicut enim Sacramenta majorem gratiam causant magis dispositis, ita & hoc opus satisfactorium. Unde pluris valet ad remissionem pœnarum unum *Ave Maria* pro pœnitentia injunctum, quam viginti recitata ex propria devotione: cum illud vim Sacramentalem habeat ex opere operato, alia verò non. Attendant hoc rigidi illi Confessarii, qui ad vim, quam Sacramentalis satisfactio habet ex opere operato, non attendentes, sæpè justò graviores pœnitentias injungendo, indiscretè excedunt. Attendant & illud molliores illi, qui ex hoc principio sæpius justò leviores satisfactiones imponendo, nimium deficiunt. Optandum sanè, ut & illi suum rigorem paulò mitigarent, & isti nimiae benignitatis molliem paulò dimitterent, ac graviores nonnihil pœnitentibus suis satisfactiones imponerent, ut citius delere possint pœnas in Purgatorio alioquin solvendas.

3. Ad hunc effectum obtinendum, uti fit in remissione pœnæ ex opere operantis, & per indulgentias, requiritur status gratiæ. Verum quidem est, quod hîc non tam attendi debeat dignitas operantis, quàm dignitas operis quatenus facti juxta institutionem Christi, cui ipse satisfactionem suam condignam applicavit, sed addi debet in subiecto digno, & non habente obicem. Nec sufficit, quod subiectum aliquando per gratiam dignum fuerit, quando peccata per Sacramentum ei quoad culpam fuerunt remissa, sed & defactò, dum pœnitentia impletur, dignum sit oportet. Si

cut

cut enim Sacramentum non habet effectum ex opere operato, donec reipsa suscipiatur, ita etiam reatus poenae temporalis ex opere operato non tollitur ratione satisfactionis impositae, donec reipsa persolvatur: quae enim totius, eadem partis est ratio, proportionem servata.

4. Dicendum secundò, quod etiam ex opere operato causet aliquas gratias actuales suo tempore dandas adversus relapsum: quia ex Christi institutione non tantum imponitur *ad prae-
teritum peccatorum vindictam & castigationem*, sed etiam *ad novae vitae custodiam, & infirmitatis me-
dicamentum*, seu in remedium contra relapsum. Ad quem finem necessarium est auxilium prae-
servans à peccatis futuris, & adjuvans ad emen-
danda praeterita. Quia autem gratiae actuales so-
lùm habitualement consequi solent, dicendum est
tertiò cum Doctore Angelico, *quod satisfactio etiam
confert gratiam habitualement, prout est in proposito*, 3.p.q. 90.
& auget eam, prout est in executione, a. 2. ad. 2.

Concil.
Trid. sess.
14. cap. 8.

5. Tenetur poenitens absolvendus sub mortali acceptare poenitentiam gravem, proportionatam, pro mortalibus primò confessis impositam, & acceptam exequi. Hoc autem non oritur ex obligatione hinc satisfaciendi pro poenis Purgatorii, sed ex potestate judiciali ligandi Sacerdotibus datâ. Recusare poenitentiam potest, qui absolvi non cupit, etiam sine veniali, si causa subsit. Si tamen Confessarius convenientem satisfactionem imponat, non licet poenitenti sine peccato Sacramentum imperfectum relinquere, & justum Sacerdotis iudicium effugere, cum se illi iam subjecerit. Si poenitentia nimis dura & aspera videatur, nec congruat poenitentis fragilitati, potest suam infirmitatem aperire, pro illius commutatione humiliter supplicare, aut illam reverenter recusare, eo jure, quo licet ab injusta, vel incongrua sententia appellare.

6. Levem, V. G. Psalmum *Miserere*, etiam totalem, pro suis venialibus, & mortalibus secundò confessis, adeòque antea in Sacramento proportionatè punitis, non acceptare, aut acceptatam non exequi, citra contemptum, solum veniale est: cum tantum in materia levi Sacramenti integritas violetur, & obligatio, quæ tantum respectivè ad materiam levem, vel non necessariam imponi potest, nequeat esse gravis, aut ad salutem impletu necessaria. Ex quo constat, quod etiam pœnitentia alioquin gravis pro culpis solum levibus, vel aliàs confessis imposita, tantum etiam obliget sub veniali: nam gravitas obligationis non est præcisè attendenda ex ipsa materia pœnitentiæ secundum se, sed simul ex radice obligationis, seu præcepti, quæ radix, cum hîc sit levis, scilicet culpa venialis, aut non necessariò confitenda, non potest parere obligationem gravem. Sed quid si clave errante imponatur satisfactio levis pro mortalibus primò confessis? Dicendum videtur graviter obligare: quia licet in se levis sit, tamen respectivè ad causam gravis est. Pœnitens tamen, qui iustò leviozem impositam sibi pœnitentiam agnosceret, non teneretur propria sponse ulteriorem in se suscipere, cum opus, quod assumeret, non esset pars Sacramentalis defectum supplens, nec hîc sit obligatio satisfaciendi pro pœnis Purgatorii.

7. Implenda est pœnitentia ab ipso pœnitente (cujus soliûs actus sunt confessionis materia) nisi Confessarius aliud exprimat, aut pœnitentia consistat in operibus, quæ per alium eâdem bonitate fieri possunt, ut est V. G. datio elëemოსinæ, nisi & hanc Confessarius vellet ob justam causam immediatè ab ipso pœnitente erogari. Hinc iustissimè Alexander VII. proscripsit hanc: *pœnitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat*. Impleri autem debet ex intentione satisfaciendi obligationi Sacramentali; nam in quibus activè se habet pœnitens,

nitens, non minùs, quàm minister, ex intentione actuan procedere debet. Impletur validè & licetè in mortali, dummodò Confessarius non præceperit illam impleri in statu gratiæ. Licet enim finis præcipuus Christi poenitentiam imperantis fuerit sublatio reatùs pœnæ, ille tamen sub præcepto non cadit. Adde, quod in statu peccati obtineatur finis Christi partialis in poenitentia intentus, scilicet trænnum peccatorum. Satisfactio etiam sublato obice verosimiliter more Sacramentali reviviscit. Neque dicas, esse saltem veniale, obicem ponere remissioni pœnæ ex opere operato faciendæ, ne admittere debeas, peccare venialiter peccatorem, qui pro se Missas offerri curans, illarum satisfactioni obicem ponit. Huic sententiæ non parùm favet Ecclesiæ praxis, quâ Confessariis ex quibusdam causis permittitur, ut subinde diuturniores poenitentias imponant, cum subsit interim evidens periculum, quod poenitentes saltem ex toto in statu gratiæ eas non implebunt.

8. Executio poenitentiae subsequi absolutionem solet. Posset præcedere, & per eam ad esse Sacramentale elevari, non tamen nisi post illam ex opere operato habitura effectum, cum Sacramentum effectum suum habere non incipiat, donec per formam sit consummatum, nec secundarius effectus Sacramenti detur ante primarium. Non semper quoad hoc eadem Ecclesiæ fuit consuetudo. Nam olim multo tempore eum morem tenuit, ut Præpositi Ecclesiæ *confitentibus actionem poenitentiae darent, & eosdem salubri satisfactione purgatos ad Sacramentorum communionem per januam reconciliationis admitterent.* Jam verò ab aliquot sæculis, iustis haud dubiè mota rationibus, eum satisfactionis modum immutavit, & absolutionem verè poenitentibus etiam ante peractam poenitentiam impendit. Utraque sanè laudanda praxis. Idem enim Spiritus Sanctus Ecclesiam dirigens, qui fervori fidelium temporibus istis convenientius reperit, ut satisfactio

Leo Papa
Epist. 97.

Conc.
Trid Sess.
21. cap. 2.

absolutionem præcederet, infirmitati temporum nostrorum condescendens, aliud nunc magis expediens iudicavit. Quis autem nescit, *hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salvâ illorum substantiâ, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientis utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate magis expedire iudicaret.* Ruinosa ergò sunt fundamenta, quæ à temporibus antiquis accersunt novarum methodorum architecti non boni, qui damnatum jam olim à Sixto IV. Petri Oxomenis Articulum recudere volentes, *non sunt absolvendi poenitentes, nisi peractâ prius poenitentiâ iis injunctâ,* non verebantur dicere, *per illam praxim mox absolvendi ordo poenitentiae est inversus,* pro ratione assignantes, quia ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni induxit non Politia, aut institutio Ecclesiae, sed ipsa Christi lex & præscriptio, naturâ rei idipsum quodammodo dictante. Sed altè jam silent post auditum nuper Alexandri VIII. Oraculum, quo eorum obstructum est os contra communem Universalis Ecclesiae praxim loquentium tam iniqua.

9 Dilatio satisfactionis nimia, consideratis circumstantiis, mortalis est: minor, V. G. ad dies aliquot ultra tempus commodum, solum est venialis. Tunc autem certè censeretur dilatio nimia, quando sufficiens mora temporis intercessit, ut poenitens dici queat morosus debiti solutor. Quod non unâ regulâ determinari potest, sed videndum est ad quantitatem & qualitatem operis injuncti; ad opportunitatem, quam poenitens habuit, poenitentiam implendi; denique ad inspirationes Divinas, quibus quasi de suo debito monetur, & satisfactio à Deo exigitur: ad quas non auscultando, quasi solutionem negat, dum læso Divino Numini, ubi sibi est commodum, dare satisfactionem exactam recusat. Non est tamen audiendus Diana existimans, non esse peccatum

mor-

mortale, illam ad annum differre. Non impleta suo tempore pœnitentia postea impleri debet, si, ut ferè solet, tempus tantùm accessoriè, sive ut pars pœnitentiæ separabilis, appositum sit. Omit- ti potest, si tempus pars fuerit pœnitentiæ indi- visibiliter datæ, ut est tempus Jubilæi, pro quo solo lucrando opus est assignatum.

10. Excusat ab executione pœnitentiæ imposi- tæ impotentia pœnitentis phylica, vel moralis; ut si manifestè sit improporcionata (quo casu ta- men eam tantùm omittere potest, quatenùs men- suram excedit) si absque infamia impleri non possit: si confessio fuerit invalida: denique si à Confessario, peccatorum etiam confusè imme- more, alia haberi non possit, sive inculpabiliter, sive culpabiliter pœnitens oblitus fuerit pœniten- tiæ injunctæ. Non enim repetenda est confessio pro pœnitentia sola, ne bis rubor & verecundia, maximum confessionis onus, sustineri debeat (quod nullo jure præscriptum est) sed peccatum dumtaxat oblivionis, si ipsa fuerit culpabilis, in proxima confessione est aperiendum. Si tamen oblivio occurrat tempore, quo Sacerdos fortè re- cordatur pœnitentiæ impositiæ, tenetur pœnitens ad eum redire, & interrogare. Quod si nec Sa- cerdos recordetur, non oportet, ut alia impona- tur, imò nec imponi potest, quæ sit propriè Sa- cramentalis, si ampliùs non duret moraliter prius judicium. Hoc autem moraliter durante (in quo tempore determinando mirè variant Auctores) injunctam sibi de novo pœnitentiam exequi talis pœnitens deberet. Nec eam etiam in meliorem propria auctoritate potest commutare, utpote qui non ex sua, sed aliena voluntate obligatio- nem accepit. Sic enim præceptum jejunium in Communionem, vel aliud opus, subditorum ne- mo commutare potest: præsertim cùm satisfactio non sit pars Sacramenti, nisi ut à Judice est im- posita.